

1598

Sovint

(ALDC, IX, 2171. Els diumenges anem *sovint* d'excursió)

Sovint 'freqüentment', amb les seves var. (*assovint*, *soviny*, *sovent*), és l'adverbi d'ús més extens en la catalanofonia. Deriva del llat. SŪBĪNDE que, dels sentits de 'tot seguit, immediatament després; successivament', va passar en llat. vg. al de 'amb freqüència'. La forma inicial era *sovin* pel pas de -ND- > *n*, com FŪNDA > *fona*, que, des del s. XIV, va rebre el reforç dental, *sovin*, "a causa de l'analogia del gerundi (ajudada pel cas de *quan/quant*, i *on/ont*)" (DECat), dental que continua pronunciant-se en val. i bal. Per lògica de fonètica evolutiva, el llat. SŪBĪNDE va donar la var. *sové*n (que, per evolució normal de la *ĩ* hauria d'haver donat **sov[ə]n* en bal. i **sov[ɛ]n* en cat. central), que, des d'antic, alternava amb *sovin(t)*, amb canvi de *e* > *i* per la seqüència consonàntica (DECat, com INTRARE > ant. *intrar*), que també convivia amb *soviny* (*soveny*), explicable per frases com *sové*n *hi ha* en què, per fonosintaxi, la *i*od hauria tancat la *e* (Fouché, 1924 a: 25-26), a més de palatalitzar la *n* ([-n + j- = nj]) (DECat). Una altra variant és *assovint* (var. *assovent* 118), pròpia sobretot del val., que coneix doc. des del s. XVIII (Ros, 1764; Sanelo, 1802; Lamarca, 1839; Escrig, 1851; Pla, 1880) i que podria ser una atracció de *a menut*, que trobem en la mateixa àrea, com a manlleu al cast. (var. [molt] *a menudo* 87, 94), car l'expressió antiga *a menut* (o *per menut*) volia dir 'detalladament' o 'en petites partides' (DCVB); var. *de menut* 122, molt *a menut* 108, 125, 156, 177, 184.

L'adverbi, amb les seves variants, apareix en forma perifràstica, amb repetició (*suïnt suïnt* 77, amb pèrdua de la [v]), o amb reforç d'un altre adverbi: *molt sovint*, *molt soviny*, *molt assovint*, *molt sovent*; *tot sovint*, *tot soviny*; *bastant assovint*. No falta algun fraseologisme, com *poquet i assovintet* 'menjar o beure dosificant les dosis'.

Els sinònims més usats són *moltes (de) vegades* en men., mall. i nord-occ. ponentí (var. *algunes vegades* 169; *vegada*, del llat. vg. *VICATA, substitut de l'ant. *veu* < VICEM) i *moltes voltes*, propi del val. (Sanelo, 1802: "poques voltes"), *paritxes voltes* 85, de l'alg., on *volta* deriva del part. *VOLTA (en comptes de VOLŪTA), de VŌLVĒRE, que de la idea de 'tornar a un lloc' va passar a la de 'vegada', sense aparent influència de l'it. per la seva doc. antiga; menys sovint es troba la substitució de *vegada* per *camí* (*molts camins* 68, 130) o per *pic* (mall. *molts de pics* 75, 77, 79-81, pron. [pits]). Altres expressions que poden ser aproximatives semànticament es basen en la idea de 'successió, seguiment' (*per un seguit* 123, *molt seguit* 18, 124, 133, 152, *seguits* 141); de 'quantitat' (*molt* 31, 155, *espès* 78, *en molta freqüència* 188); de 'periodicitat, a intervals' (*de quan en quan* 135, 140, *cada dia* 154, [a] *cada punt* 130, 161, à [ara] i *adés* 173); 'la majoria de casos': *per regla general* 71, (*casi*) *sempre* 23, 39, 64, *casi tots* 82, 122.

Són unitats normatives *sovint*, des del DOrt, 1917; *ara i adés*, des del DG₁, 1932; *sovent*, des del DIEC₁, 1995.

Petit Atlas Lingüístic del Domini Català © PALLDC

